

תוכן עניינים

חלק א': כללי	1
שער א': שיהוי במשפט הפרטי והציבורי והפרטי - הגדרה	
ומהות	1
פרק א': מבוא	1
פרק ב': דיני ההשתק	3
1. כללי	3
2. השתק שבהבטחה	4
3. השתק שיפוטי	5
פרק ג': הסדרים המגבילים הגשת הליך משפטי בזמן: שיהוי, התיישנות	
ומה שביניהם	7
שער ב': השיהוי בדין האזרחי	13
פרק א': כללי	13
פרק ב': התנאים להחלת השיהוי בדין האזרחי	15
1. זניחת זכות התביעה על-ידי התובע	15
2. או שינוי מצב לרעה	15
3. תנאי חלופי שלישי - שיהוי עקב חוסר תום-לב	15
פרק ג': שיקול-דעת בקבלת טענת השיהוי בדין האזרחי	17
1. כללי	17
2. שיהוי הנטען במסגרת תקופת ההתיישנות	17
3. שיקולים שבאינטרס הציבור	17
פרק ד': הלכה הפסוקה	19
1. כדי שטענת שיהוי תתקבל, על הנתבע להוכיח הסתמכות שלו על מצג ברור של התובע שלפיו הוא ויתר על תביעתו, שבשלו שינה הנתבע את מצבו לרעה	19
2. בסעיף 3(ב) לתקנות בתי-משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין) נקבע, כי אם לא נקבע מועד בדין להגשת עתירה, הרי שהיא תוגש בלא שיהוי, לפי נסיבות העניין, ולא יאוחר מ- 45 ימים מיום שהחלטה פורסמה כדין, או מיום שהעותר קיבל הודעה עליה או מיום שנודע לו עליה, לפי המוקדם	19
3. אשר לסיכויי התביעה, קיים קושי בעת הזו להעריכם, ניתן לומר בזהירות המתבקשת לשלב זה של ההליך ומבלי לקבוע מסמרות, נראה שמדובר בטענות עובדתיות ומשפטיות מורכבות, המציבות בפני התובע משוכות בדרכו להוכחת עילות התביעה והזכות להגשתה בהינתן טענות שיהוי, התיישנות וטענות לגבי זכויותיו כבעל מניות לתבוע את נזקי החברות	19

4.	אשר לטענה בדבר שיהוי, גם כאן מדובר בטענות שיש לעשות לגביהן בירור עובדתי. גם לא פורט כנדרש הנזק הכבד שנגרם למבקשת בעקבות השיהוי הנטען בהגשת ההליך ובהתנהלות המשיבה, ולכן בשלב זה צדק בית-משפט קמא משדחה הכרעתו בעניין לאחר שמיעת ראיות..... 19
5.	באשר לטענת השיהוי, בפסיקה נקבעו תנאים מחמירים לדחיית תביעה מחמת טענת שיהוי והשימוש בדוקטרינה זו ייעשה רק במקרים חריגים מטעמי צדק והגינות כלפי הנתבע, שיקולים שבאינטרס הציבור ודאגה לקיום הליך שיפוטי תקין..... 20
שער ג': השיהוי במשפט הציבורי	21
פרק א': אבחנה בין השיהוי הפרטי לציבורי	21
פרק ב': איזון בין שלושת היסודות	23
פרק ג': סיכום	25
חלק ב': יישומו של עקרון השיהוי במשפט הציבורי 27	
שער א': כללי	27
פרק א': מבוא	27
פרק ב': סיכום	31
שער ב': יישום עיקרון השיהוי בהליכים בפני בית-הדין הגבוה לצדק	33
פרק א': כללי	33
פרק ב': העתירה - קיומם של תנאים מוקדמים וטענות-סף	35
פרק ג': היעדר השתהות - שיהוי בהגשת העתירה	37
פרק ד': יישום העיקרון בהלכה הפסוקה	39
1. הדבר גרם נזק או שינוי באינטרס של יחידים או של הכלל..... 39	
2. בחירות - בחינת טענת השיהוי לאור מועדים שונים..... 41	
3. השיהוי במשפט הציבורי נבחן בהקשר לשלושה יסודות: שיהוי סובייקטיבי, שיהוי אובייקטיבי, ומידת הפגיעה הצפויה מהחלת השיהוי על ערכים של שלטון החוק..... 42	
4. השיהוי האובייקטיבי קיים כאשר מירוץ הזמן, עד הגשת העתירה, אפילו לא נגרם באשמת העותר, גרם לשינוי המצב, באופן שקבלת העתירה באותו מועד תגרום נזק, שהיה נמנע לו הוגשה העתירה במועד הראוי..... 44	
5. שיהוי שחל בהגשת העתירה מבחינת השיהוי הסובייקטיבי הנוגע להתנהלות העותר..... 45	
6. שיהוי כבד..... 46	
7. השתהותו של העותר במקרה זה בהגשת העתירה היא קיצונית. אכן, דיני השיהוי בוחנים את הקשר הדברים, ואין ספק שבתחום כמו זה שבפנינו ההקפדה בכל הנוגע לשיהוי יכולה להיות פחותה..... 47	

8. התנאי השלישי לבחינת עיקרון השיהוי. מדובר בעניין הנוגע לאינטרס ציבורי רחב, הקשור בהליך הדמוקרטי, שהבהרת הנורמות המשפטיות הקשורות בו מצדיקה את בירורה של העתירה לגופה, אפילו היה מתקיים שיהוי הן בהקשר הסובייקטיבי והן בהקשר האובייקטיבי	49
9. האינטרס הטמון בחשש לפגיעה בשלטון החוק אם העתירה לא תתברר לגופה, גובר במקרה זה הן על השיהוי הסובייקטיבי והן על השיהוי האובייקטיבי	51
10. דחיית עתירה למתן צו שיורה למדינה ולוועדה המקומית לתכנון ובניה לחזור בהן מטענת ההתיישנות שהעלו כנגד העותרת בהליך אזרחי שהתנהל ביניהן	52
11. צורך לאזן בין ערכים נוגדים חשובים בעלי אופי חוקתי חרף שיהוי כבד	53
12. היבטיו של מושג השיהוי	56
13. קבלתה של טענת שיהוי במשפט הציבורי מחייבת את עריכתה של בחינה דו-שלבית	57
14. במועד בו הועלתה לקתה טענת העותר בשיהוי אובייקטיבי כבד	59
שער ג': יישום עיקרון השיהוי בבת-המשפט לעניינים מינהליים	61
פרק א': כללי	61
פרק ב': המועד להגשת עתירה וטענת שיהוי - תקנות 3 ו-4 לתקנות	63
פרק ג': חשיבות המועדים בהגשתן של עתירות מינהליות	67
פרק ד': יסודותיה של טענת השיהוי ובירורה בבת-המשפט המינהליים	73
1. כללי	73
2. שיהוי סובייקטיבי - יסוד ראשון	74
3. שיהוי אובייקטיבי - יסוד שני	75
4. מידת הפגיעה בעיקרון שלטון החוק - יסוד שלישי	76
5. לגבי אותן החלטות חל שיהוי כבד של שנים ארוכות. מעבר לחלוף הזמן, מאז ניתנו ההחלטות השתנה המצב העובדתי והנורמטיבי. רכישת הדירות מתנהלת היום על-פי הוראות החוק והנהלים שהוצאו מכוחו. בדירות בוצעו שינויים מהותיים במסגרת תמ"א 38, וכלל לא ניתן לברר היום מה היה גודל הדירה בעת ההיא, והאם נפלה שגגה במדידת שטח הדירה שיהוי כבד	82
פרק ה': דוקטרינת השיהוי המינהלי - סיכום	83
פרק ו': דוקטרינת השיהוי וחקיקת ההקפאה - ארנונה	89
פרק ז': רשויות המדינה - האזרח וטענת השיהוי	101

1. האם התכתבות וניהול משא-ומתן אל מול הרשות עוצרת את הזמן המוקצב על-פי דין להגשת עתירה.....	101
2. האם התנהגות המשיב ומניעת מידע שהעותר זקוק לו - "עוצרת" את הזמן המוקצב על-פי דין להגשת עתירה?.....	104
3. בקשת הבהרות איננה מהווה הצדקה לשיהוי.....	104
4. הגשת עתירה בערכאה לא מתאימה וטענת שיהוי.....	105
5. הגשת עתירה כעבור 3 שבועות.....	105
6. הגשת עתירה כעבור 88 ימים.....	105
7. הגשת עתירה כעבור 3 חודשים.....	106
8. הגשת עתירה כעבור 4 חודשים.....	106
9. הגשת עתירה כעבור 6 חודשים.....	106
10. הגשת עתירה כעבור 6 חודשים.....	107
11. הגשת עתירה לאחר 4 שנים.....	107
12. הגשת עתירה למעלה מ- 5 שנים.....	107
13. הגשת עתירה כעבור 7 שנים.....	107
14. גם אם היה שיהוי סובייקטיבי מסויים מצד החברה להגנת הטבע בהגשת עתירתה, לא חל שיהוי אובייקטיבי ביחס לעתירה.....	108
15. ניסיונות למיצוי הליכים מצד העותר אינם יוצרים, ככלל, שיהוי.....	109
16. התקיימו מרכיבי השיהוי הסובייקטיבי והאובייקטיבי בעתירה שהוגשה.....	111
17. הרכיב החשוב יותר בבחינת טענת שיהוי, הוא הרכיב האובייקטיבי הנוגע לתוצאה שנגרמה עקב השיהוי הסובייקטיבי.....	113
18. השיהוי אינו צריך לחסום עתירה כנגד פעולה בלתי-חוקית של הרשות.....	115
19. גם כאשר העתירה לוקה בשיהוי, עדיין עשוי בית-המשפט לדון בעתירה ולהכריע בה כדי להגן על שלטון החוק.....	116
פרק ח': הארכת מועד להגשת העתירה - תקנה 3(ג) לתקנות.....	119
פרק ט': המועד להגשת ערעור מינהלי - תקנה 23 לתקנות.....	123
פרק י': כתב ערעור מינהלי - תקנה 24 לתקנות.....	129
פרק י"א: תובענה מינהלית - תקנה 29 לתקנות.....	131
פרק י"ב: סייג להגשת תובענה מינהלית - תקנה 30 לתקנות.....	135
שער ד': הרשות המקומית - האזרח - מיסוי מוניציפלי והשיהוי.....	137
פרק א': גביית חובות ארנונה.....	137
1. ארנונה - שיהוי ונזק ראיתי - החבות בארנונה של המחזיק או הבעלים המקורי מסתיימת רק עם משלוח הודעה בכתב לעירייה, ולא עם חדלות הבעלות או ההחזקה בפועל - דחיה מחמת שיהוי.....	137

2. השבת כספים שנגבו ביתר עקב גביית ריבית על תשלומי חובה מעבר לגביה המותרת על-פי דין.....	138
3. סעיף 11א לחוק מאפשר לרשות שלטונית להטיל שיעבוד על מקרקעין ששייכים ל"סרבן".....	139
4. ביטול הליכי גביה והשבת כספים שכבר נגבו - הגשת העתירה בשיהוי ניכר.....	140
5. השבת כספים שנגבו כארנונה מיוחדת - שירותי כבאות - הבקשה אושרה - דחיית הטענה לשיהוי אובייקטיבי.....	140
6. גביה בלתי-חוקית של היטלי פיתוח - דחיית התביעה.....	141
7. עתירה לביטול הליכי גביית חוב ארנונה-העותר השתהה.....	142
8. בקשה לביטול עיקול שהוטל על-ידי העירייה.....	143
9. שיהוי קיצוני שאינו מצדיק להדרש לטענות העותר.....	144
10. התיישנות בהליכי גביית חיובי ארנונה.....	145
11. האם הליכי גביה מינהליים שננקטו על-ידי רשות מינהלית עוצרים את מרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי?.....	147
12. קבלת הטענה כי רשות מקומית אינה רשאית לחייב בארנונה באופן רטרואקטיבי מעבר לתקופת ההתיישנות.....	165
13. במרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי, הליכי גביה מינהליים בהם נוקטת רשות אינם עוצרים או מאפסים את המרוץ.....	167
14. דחיית ערעור עיריית קרית אתא על החלטת המחוזי כי עליה להנפיק אישור על סילוק חובות לבעלות נכס.....	168
15. דיני ההתיישנות חלים גם על הליכי גביה "פסיביים" של רשויות מנהליות.....	169
16. ברי הוא כי חלוף הזמן יצר אינטרס הסתמכות אצל המשיבה, אשר כלכלה את צעדיה תוך לקיחה בחשבון במסגרת תקציבה את התשלומים החלוטים המגיעים לה.....	171
17. בפרט על העובדה שהרשות המקומית נהגה במשך עשרות שנים לחייב בארנונה את תושביה בהתבסס על צווים שהותקנו בחוסר סמכות, ולפיכך התעורר חשש לפגיעה בתפקוד וביציבות פעילותה. זאת בשל חובת ההשבה שעלולה להוביל לגירעון תקציבי בקופה הציבורית ובשל הסתמכותה של הרשות על הכספים במסגרת תקציבה השנתי והקושי הכרוך בהגדלת שיעור הארנונה ושינוי שיטת החיוב לפי החקיקה הקיימת. במצב דברים זה, נקבע כי יש לשנות את נקודת האיזון באופן שמצדיק את דחיית התובענה על-הסף מטעמי שיהוי אובייקטיבי.....	171
18. כידוע, חסימת המסלול המתאים בשל כללים דיוניים הקבועים בו, דוגמת הכלל המחייב הגשת עתירה בלא שיהוי, אינה מצדיקה פתיחה של מסלול אחר לשם עקיפת כללים אלה.....	171

19.	בהתאם להלכה שנקבעה בעניין אי.בי.סי., בית-המשפט סבר שטענותיו של יצחקי, ככל שהן נוגעות לפגמים שנפלו בהתקנת צו הארנונה בשנת 1993, לוקות בשיהוי אובייקטיבי ויש לדחותן.	172.....
20.	טענת שיהוי מצריכה בחינה של שלושה יסודות נפרדים: השיהוי הסובייקטיבי, השיהוי האובייקטיבי וחומרת הפגיעה בעקרון שלטון החוק.	172.....
21.	נדרש איפוא איזון. מתי יאמר כי הרשות השתתתה בגביית חובותיה באופן אשר שומט את הקרקע תחת יכולתה לגבות את החוב? מטבע הדברים אין מדובר במבחן אריתמטי או טכני, ובה במידה גם השאלה מה ייחשב לשיהוי במובן השני שעליו עמדנו - שיהוי כטענה שמעלה הפרט נגד הרשות בהליך משפטי שבו הוא מבקש להתגונן מפני החלטתה בעניינו - הוא מושג פונקציונלי מורכב.	172.....
22.	חובת הרשות להפעיל סמכותה במהירות הראויה היא מן המושכלות הראשוניים של מינהל תקין. על-פי אמות-המידה של המשפט המינהלי, אין זה סביר להניח כי הרשות יכולה לגבות כל חוב בכל מועד אף אם לא נקטה פעולות גביה סבירות במשך השנים. אלא שמן העבר השני, חובת הרשות לפעול במהירות הראויה אינה יכולה להשכיח את חובתה לפעול בסבירות ובמידתיות גם באכיפת החוק, ומהירות ראויה אינה בהכרח המהירות המרבית.	173.....
פרק ב': מחזיק		175.....
1.	אין ראיה על משלוח הודעה בדבר שינוי שם המחזיק כנדרש לפי סעיף 325 לפקודת העיריות - דחיה מחמת שיהוי.	175.....
2.	מאחר ואין מחלוקת שהנתבעת היתה "מחזיק" הדירה, הרי שהפסקת החיוב בארנונה כללית, מבחינתה, היא מן היום שבו נמסרה על ידה, או על-ידי מי מטעמה, הודעה על כך שחדלה להיות מחזיקה.	176.....
3.	חיוב המחזיקים ולא את הבעלים.	177.....
פרק ג': שומת ארנונה		179.....
1.	האם ניתן להגיש תובענה ייצוגית לתקיפה של שומת ארנונה בנסיבות שבהן הדין מתווה מסלול ייחודי נפרד להשגה על השומה - טענת שיהוי.	179.....
2.	החזקה במתקנים סולריים - חיובי ארנונה.	180.....
פרק ד': נכס לא ראוי לשימוש		183.....
1.	ערעור על החלטת העירייה שלא להעניק פטור בגין "נכס לא ראוי לשימוש"-שיהוי ניכר.	183.....
2.	מבנה מגורים ישן אשר נותק מרשת המים ושימש כמחסן - עתירה לביטול חיובים.	184.....
פרק ה': סיווג נכס		187.....
פרק ו': צו הארנונה		189.....

1. צו ארנונה מפלה - אין לדחות מחמת שיהוי	189
2. שינוי צו הארנונה, באופן שיש בו כדי להפחית 25% משטח מרתפי דירות בבתים משותפים, לשם חיוב בארנונה, אינו אפשרי לפי הוראות הדין, כמפורט מעלה	189
3. צו הארנונה של המשיבה יתוקן - תת-הסיווג שנמחק מן הצו יושב אליו, ובצידו ייקבע התעריף המינימאלי הקבוע בתקנות ביחס לנכסים מסוג "מלאכה" - דחיית טענת שיהוי	190
שער ה': הפקעה על-פי פקודת הרכישה לצורכי ציבור - שיהוי במימוש הפקעה וביטול ההפקעה	193
פרק א': דרכי תקיפת ההפקעה	193
פרק ב': ביטול ההפקעה	195
1. זניחת הצורך הציבורי שביסוד מטרת ההפקעה	195
2. אין קשר הכרחי בין ביטול ההפקעה לבין שינוי ייעוד המקרקעין במישור התכנוני, אם בית-המשפט הגיע למסקנה כי הרשות זנחה את מטרת ההפקעה, אזי שינוי ייעוד המקרקעין אינו תנאי להשבת המקרקעין לבעליהם המקוריים	195
פרק ג': משמעותו של שיהוי לגבי מימוש ההפקעה	199
פרק ד': אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה	201
פרק ה': דוגמאות ותקדימים	205
1. עתירה לביטול עסקת "מכר ללא תמורה" הנועדה לצרכי ציבור בשל שיהוי במימוש מטרתה	205
2. טענות בדבר זניחת מטרת ההפקעה וכן בדבר אפשרות של "מימוש עצמי" של מטרת ההפקעה על-ידי בעל המקרקעין	206
3. טענת שיהוי אין מקומה בבית-המשפט בהליכים לפי סעיף 8 לפקודת הקרקעות; היחס בין ההליכים למסירת החזקה והבקשה לקביעת פיצויים לפי סעיף 9 לפקודה	208
4. חלוף הזמן גרם נזק ראייתי	209
5. מועד תחילת מירוץ ההתיישנות בתביעות לפיצויי הפקעה יחול עם תפיסת החזקה במקרקעין על-ידי הרשות	211
6. טענות בדבר זניחת מטרת ההפקעה וכן בדבר אפשרות של "מימוש עצמי" של מטרת ההפקעה על-ידי בעל המקרקעין	213
7. טענת שיהוי אין מקומה בבית-המשפט בהליכים לפי סעיף 8 לפקודת הקרקעות; היחס בין ההליכים למסירת החזקה והבקשה לקביעת פיצויים לפי סעיף 9 לפקודה	214
8. האם לאור הזמן שחלף מאז ביצוע הליכי ההפקעה ותפיסת המקרקעין ועד ליום הגשת התביעה בשנת 2013, נגרם שיהוי שיש בו כדי לדחות את תביעת התובע לפיצויים בגין הפקעות עבר?	215
9. תוקף הפקעת מקרקעין	216

10. בא-כוח הצד השלישי הוסיף וטען, כי השיהוי שהשתהו התובעים בהגשת התביעה גרם לו לנזק ראייתי, וגם טענה זו אין מקום לקבל. בא-כוח הצד השלישי לא פירט מה הנזק הראייתי שנגרם לצד השלישי, ומה יכול היה להוכיח בשעתו, שבעקבות השיהוי נמנע ממנו להוכיח עתה. בנסיבות אלה אין מנוס מדחיית טענת השיהוי..... 217	11. תביעה לקבלת פיצויי הפקעה - שיהוי - התביעה נדחתה..... 217
שער ו': הפקעה מכוח חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965..... 219	
פרק א': סמכות הוועדה המקומית לתכנון ובניה להפקעת מקרקעין..... 219	
פרק ב': התיישנות תביעה לפיצויי הפקעה..... 221	
פרק ג': פרשנותו של סעיף 190(א)(1) לחוק התכנון והבניה על-פי ההלכה הפסוקה..... 223	
פרק ד': ביטול ההפקעה..... 227	
1. זניחת הצורך הציבורי שביסוד מטרת ההפקעה..... 227	
2. אין קשר הכרחי בין ביטול ההפקעה לבין שינוי ייעוד המקרקעין במישור התכנוני..... 228	
פרק ה': אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה..... 231	
פרק ו': מהותו של השיהוי..... 233	
פרק ז': אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה..... 235	
פרק ח': דוגמאות ותקדימים..... 239	
1. טענת שיהוי במקרה של הפקעת קרקע..... 239	
2. שיהוי וזניחת הזכות..... 239	
3. תכנון ובניה/היקף טענת שיהוי כנגד הפקעה משנות ה-50..... 240	
4. שיהוי ניכר בתביעה לזכות השבה במקרקעין..... 241	
5. עתירה לביטול עסקת "מכר ללא תמורה" הנועדה לצרכי ציבור בשל שיהוי במימוש מטרתה..... 242	
6. טענות בדבר זניחת מטרת ההפקעה וכן בדבר אפשרות של "מימוש עצמי" של מטרת ההפקעה על-ידי בעל המקרקעין..... 243	
7. נדחתה עתירתם של בעלי קרקע בישוב אבו-גוש שהיתה מיועדת להפקעה שנים רבות, להורות על מימוש ההפקעה..... 245	
8. תביעה לביטול הפקעה כתוצאה מהשתהות או שינוי מטרת ההפקעה..... 247	
9. תוקף הפקעת מקרקעין..... 248	
10. שיהוי בביצוע מטרת הפקעה של מקרקעין לצרכי ציבור..... 249	
11. שיהוי בלתי-סביר במימוש מטרת ההפקעה עשוי בנסיבות מסויימות להקים עילה לביטול ההפקעה ולהשבת המקרקעין לבעליהם..... 250	

12. ככלל, יש להעלות טענת שיהוי בהקשר דנן במסגרת "תקיפה ישירה" של חוקיות ההפקעה, ולא בהליך לפי סעיף 8 לפקודה	250.....
13. בדוקטרינת השיהוי ייעשה שימוש בהליכים אזרחיים במקרים חריגים בלבד ובנסיבות נדירות	251.....
14. צו מניעה זמני ושיהוי	252.....
15. העתירות לוקות איפוא בשיהוי מובהק, ארוך ומשמעותי. מדובר בשיהוי הן במישור האובייקטיבי, בחלוף תקופת זמן משמעותית ביותר מאז שננקטו הליכים כלשהם, וודאי ההליכים שלפנינו תוך שהעותרים שקטו על שמריהם במשך שנים ארוכות; והן במישור הסובייקטיבי, המתייחס לנזקים הראייתיים המשמעותיים ביותר שהיו עלולים להיגרם למשיבים	253.....
16. הליך לפי ראוי שיהיה הליך מהיר כדי לאפשר תפיסת חזקה ללא שיהוי. על בתי-המשפט לתת דעתם על כך שהליך זה לא יהפוך מסורבל וממושך. על בית-המשפט לזכור כי היתה למי שמבקשים את החזקה מידו אפשרות לתקוף את ההפקעה בתקיפה ישירה. עם-זאת סקירת פסקי-הדין מראה כי בתי-המשפט אינם אוטמים אוזניהם, גם בדיון לפי לפקודה, לטענות בעניין פגמים שורשיים ובסיסיים בהפקעה... לעומת-זאת חשוב להדגיש במה אין לדון במסגרת הליך שמתבקשת בו מסירת החזקה: אין לדון בעניינים שמקומם הנכון הוא במסגרת התנגדויות לתכנית בניין עיר	253.....
17. בכל הנוגע לטענת השיהוי שטענו הנתבעות, יש בה ממש, במיוחד לאחר שהושלמה הענקת הזכויות לתובע לפי הסכם 2003. בנוגע לטענות של כפיה ועושק בנוגע להסכם 2003, אם כך הדבר, על התובע היה לפעול בעניין זה מייד בסמוך לאחר חתימת הסכם 2003. בפועל, התובע לא רק שלא פעל כנגד הסכם 2003, אלא פעל לקבל את כל התמורה לפי הסכם 2003. בפעולה זו יש חוסר תום-לב מצד התובע, וכאמור, לדבר מצטרף הקושי שבשיהוי הגדול בהגשת התביעה	253.....
פרק ט': תכנון ובניה - עניינים שונים	255.....
1. יכול להיות שנפלו פגמים בעבודת הוועדה המקומית, אך הדרך לתקוף את ההחלטה של הוועדה המקומית היתה בהגשת עתירה במועד, ולא חודשים רבים אחר כך. העותר לא פעל כראוי למיצוי הזכויות הנטענות על ידו בדרך הנכונה, ואין לו להלין אלא על עצמו	255.....
2. המערערים בענייננו שקטו על שמריהם לאורך שנים ארוכות ביותר, ולא נקטו בפעולה כלשהיא שיכול והיה בה כדי ללמד על כך שהם עומדים על העררים שהגישו ואשר בגדרם טענו לזכאותם לפיצוי על-פי סעיף 197 לחוק	255.....

3.	ככל שחלף זמן רב יותר ממועד רכישת המקרקעין, מוטל נטל ראיתי כבד יותר על הבעלים לשם הוכחת עצם קיומה של הכפיה בהסכם ההעברה וביחס לעוצמת הכפיה, אשר יצדיקו להחיל על המקרה את זכות הקדימה לפי סעיף 195(2) לחוק	255.....
שער ז': דיני המכרזים ועיקרון השיהוי		257.....
פרק א': מבוא		257.....
פרק ב': מטרת המכרז		261.....
פרק ג': כללי ההתערבות בהחלטות הרשות המינהלית והשיהוי		263.....
פרק ד': גופים דו-מהותיים		267.....
1.	כללי	267.....
2.	החלת דיני המכרזים על גופים "דו-מהותיים"	268.....
פרק ה': פגמים במכרז - התראה ושיהוי		271.....
1.	שתיקת צד למכרז - שיהוי ומניעות	271.....
2.	שיהוי ומעשה עשוי	272.....
3.	פגמים במכרז - פגם מהותי ופגם טכני	274.....
4.	מכרז בלתי-חוקי	278.....
פרק ו': רכישת שירותים מרשות מקומית על-ידי רשות אחרת ופטור מחובת המכרז הכללית החלה על רשויות		281.....
פרק ז': דוגמאות ותקדימים		283.....
1.	עובד שלא זכה במכרז - שיהוי ניכר	283.....
2.	ניהול משא-ומתן ארוך שולל שיהוי	283.....
3.	טענות נגד תקינות הליכי מכרז יש להעלות באורח מיידי	284.....
4.	בקשה להארכת מועד - היעדר שיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי	289.....
5.	קבלת פרוטוקול הדיונים בועדות מהליך הבחירה הראשון רק במהלך ניהול ההליך אינה יכולה להסביר את השיהוי שכן התובע טען להתנהלות תוקפנית בעת הריאיון - טענה שאינה מצריכה עיון בפרוטוקול. בנוסף, כבר בהליך הקודם שנשוב אודות הליך הבחירה הראשון העלה התובע טענות בדבר "חשד" למשוא פנים מצידו של אסעד. חרף האמור, נמנע התובע מלהעלות טענות על השתתפותו של אסעד בוועדה המייעצת בהליך הבחירה השני במועד התכנסותה או לאחר מכן ועד לאחר שהתקבלה ההחלטה על מינוי חמדאן	290.....

6. העותרת עשתה כן, שכן כעולה מדברי ב"כ העותרת בדיון, לאחר שסקרתי בעל-פה בקצרה את נימוקי לדחיית העתירה, תוך ציון, בין היתר, שיש לדחותה גם עקב השיהוי והמעשה העשוי הבולטים וגם לגופה, היא סברה שאם תתמקד רק בסעד ד' היא "תימלט משיני" השיהוי והמעשה העשוי, אך כפי שאראה לא כך הוא והניסיון בתום הדיון למקצה שיפורים שכזה לא יצלח ודין העתירה, גם לאחר צמצום הסעדים המבוקשים, להידחות הן מחמת שיהוי ומעשה עשוי והן ולמעלה מן הצורך גם לגופה.....291	291
7. משמעות שלוש היסודות של טענת השיהוי.....291	291
8. אשר לעותרת בני וצביקה - העותרת בני וצביקה אכן הזדרזה וביקשה לקבל את מסמכי ההצעה של קבוצת טלאור כראדי, ולאחר מכן פנתה אל ועדת המכרזים והמתינה להתייחסותה. מענה לטענותיה המתייחסות לפסילת הצעתה שלה ניתן עוד ביום 25.11.21, ועל רקע זה טענו המשיבות כי היה עליה להגיש את עתירתה מייד בהמשך לכך. אולם היה זה לסברתי, אך סביר שהעותרת בני וצביקה תבקש להמתין לדיון בוועדת המכרזים בכל הנוגע לטענותיה המתייחסות להצעתה של קבוצת טלאור כראדי. דיון זה התקיים ביום 08.12.21, ועל-פי טענת העותרות, הומצא לה רק בתאריך 26.12.21. העתירה הוגשה בתאריך 05.01.22. כך שלמבחינת העותרת בני וצביקה לא התקיים שיהוי סובייקטיבי או אובייקטיבי. המסקנה היא, כי מבחינת העותרת נגב אקולוגיה התקיים שיהוי, אך מבחינת העותרת בני וצביקה לא התקיים שיהוי.....292	292
9. עוד מצאתי לדחות טענת השיהוי שהעלו המשיבות. מן החומר שלפניי עולה כי העותרת לא שקטה על שמריה. עתירתה הראשונה הוגשה ביום 30.08.22, כאשר על-פי הנטען העותרת קיבלה הודעה טלפונית על אי-זכייתה ביום 15.08.22, והיא לא קיבלה הודעה כתובה. עוד עולה כי ההסכם בין המשיבה לבין המשיב מס' 4 נחתם ביום 21.08.22. משלא הוכח בפניי על-ידי המשיבה כי הודעה בכתב נשלחה לידי העותרת ומאחר והעתירה הוגשה שבועיים בלבד לאחר קבלת הודעה טלפונית, ותשעה ימים לאחר חתימת ההסכם שלא קיבל אישור המועצה, הרי ברור כי העותרת לא השתתתה. ועוד, האקט המינהלי הושלם רק ביום 07.09.22 כאשר המועצה קיבלה החלטה לאשר ההתקשות החוזית עם המשיב מס' 4. העתירה הוגשה ביום 11.09.22. משכך, לא נראה, כי העותרת השתתתה בפנותה לבית-המשפט.....292	292
10. שני מבחנים עיקריים קובעות תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 לצורך מתן סעד זמני. הראשון, קיומן של ראיות מהימנות לכאורה להוכחת עילת התובענה, ונחיצות הסעד (תקנה 95 (ב)) והשני, בחינת מאזן הנוחות בין הצדדים אך לא רק, אלא גם נזק העלול להיגרם לצדדים שלישיים או לעניין ציבורי (תקנה 95(ד)).....293	293

11. עיקרון השוויון אשר מחייב את הרשות השלטונית בגדרו של מכרז חל גם בשלב של מימוש הזכיה. כאשר סכומי התשלום ומועדיו מוגדרים כתנאי יסודי למימוש הזכיה, כבענייננו, הארכת מועד לביצוע התשלום לזוכה תהא פסולה מניה וביה, בהיותה פוגעת בעיקרון השוויון 293	
חלק ג': עיקרון השיהוי במשפט האזרחי. 295	
שער א': כללי 295	
פרק א': מבוא 295	
פרק ב': שיהוי - הסדר מיוחד - סעיף 27 לחוק ההתיישנות 297	
שער ב': התיישנות ושיהוי 299	
פרק א': על התיישנות - כללי 299	
פרק ב': תביעה לקיום זכות - שתי החלופות - מצמצמת ומרחיבה ... 301	
פרק ג': סגירת בית-משפט - סעיף 17 לחוק ההתיישנות 305	
פרק ד': סיכום 309	
שער ג': התיישנות - שיהוי ונזק ראיתי 311	
פרק א': התיישנות ונזק ראיתי 311	
פרק ב': שיהוי ונזק ראיתי 313	
פרק ג': הגשת תביעה בחלוף חמש שנים 315	
פרק ד': שיהוי בהגשת תביעה - עילת תביעה קמה במועד הפרישה - דחיית טענת נזק ראיתי 317	
פרק ה': שיהוי - הסכם עבודות בניה 319	
פרק ו': שיהוי - אספקת סחורה 321	
פרק ז': שיהוי - חישוב עמלות 323	
פרק ח': שיהוי - ניהול משא-ומתן 325	
פרק ט': שיהוי - היעדר אפשרות לצלם את מקום האירוע והיעדר בדיקת התובע 327	
פרק י': שיהוי - התיישנות וגילוי חשבונות 329	
פרק י"א: דוגמאות ותקדימים 333	
1. כלל הגילוי המאוחר אינו חל בנסיבות המקרה 333	
2. התביעה אינה לוקה בשיהוי, טענה שתתקבל במשפט האזרחי רק במקרים חריגים 334	
3. מירוך ההתיישנות יחל כאשר הנאמן כופר בנאמנותו או מפר את חובותיו, ומביא את דבר ההפרה לידיעת הנהנה 336	
4. התנאים לשימוש בטענת השיהוי 337	
5. רק במקרים חריגים תתקבל טענת שיהוי בטרם חלפה תקופת ההתיישנות 339	
6. השבת טיוטות מסמכים - דוקטרינת השיהוי - אי-הוכחת תנאים להקמת עילה לטענת שיהוי 341	

7. השיהוי האובייקטיבי - אינו נמדד ביחידות זמן סטריליות אלא ביחידות של פעילות, התקדמות ואיזון האינטרסים של הצדדים המעורבים.....	342
8. טענת שיהוי שהופניתה נגד הרשות הינה למעשה טענה בדבר פגם בפעולת המינהל.....	344
9. מתי ניתן לדחות תביעה מחמת שיהוי למרות שהוגשה בתוך תקופת ההתיישנות.....	346
10. אין לקבל את עמדת קק"ל ורמ"י באשר לטענות ההתיישנות, השיהוי והמניעות ביחס לזכאות לפיצויים בגין השתתפותם של חברי הכפר ברכישת קרקעות הכפר, שכן עילת הפיצוי באה לעולם רק עם מכתב הפינוי ועל כך לא יכולה להיות מחלוקת.....	348
11. המבקשת לא עמדה על כך במסגרת ההליך בערכאה הדיונית ותחת זאת נקטה בהליכי גילוי ועיון ממושכים במיוחד, כך שאין מקום למינוי מומחה בשלב דיוני מאוחר זה. בהקשר זה עמדה דעת הרוב גם על הנזק הראייתי שנגרם למשיב כתוצאה מהשתתפותה של המבקשת בהגשת התביעה (בין השאר, בהתייחס לכך שאחת החברות הרלוונטיות פורקה כשבע שנים לפני הגשת התביעה).....	348
12. חסימת דרכו של תובע מפאת הטענה לשיהוי הינה צעד דרסטי.....	348
שער ד': סעדים זמניים	349
פרק א': כללי	349
פרק ב': השיקולים העיקריים לדיון בסעד הזמני	351
פרק ג': שיהוי	353
פרק ד': צו מניעה זמני - שיהוי ואיחור בהגשת הבקשה	357
1. כללי.....	357
2. היעדר השתתפות בפניה לקבלת צו מניעה זמני ועקרון השיהוי....	357
פרק ה': דוגמאות וחתקדימים	361
1. בקשה לביטול צו עקב אי-התייצבות - השארת הצו בכפוף לערובה - שיהוי.....	361
2. לצורך טענת שיהוי נדרש להוכיח כי בנסיבות המקרה התובע זנח את זכות התביעה העומדת לו, או שבמשך הזמן שינה הנתבע את מצבו לרעה.....	367
3. סעד זמני למניעת פיטורין - ערעור המעסיק וטענת שיהוי.....	369
4. צו למניעת הפחתה משכר.....	371
5. שיהוי חמור.....	372
6. שיהוי בהגשת הבקשה חותר תחת הטענה בדבר הדחיפות הנטענת ויש בו משום ראיה לסתור את טענות מבקש העיקול בדבר חיוניותו ונחיצותו המיידית עבורו, אף בנסיבות שבהן לא היה בשיהוי כדי לגרום נזק למשיב.....	373

שער ה': השיהוי במשפט האזרחי בנושאים שונים	375
פרק א': ביטוח לאומי	375
פרק ב': חדלות פירעון - ביטול הענקה	377
פרק ג': חוק נכי נרדפי הנאצים	379
פרק ד': חברות	383
1. ביטול חלקי של צו חוסס האוסר להגיש תביעה נגזרת נגד "אי.די.בי פיתוח" בגין חלוקת רווחים של דיסקונט השקעות	383
2. העברת מניות - איחור בהגשת תביעה ומניעת דיון	383
פרק ה': ענייני מקרקעין ושיהוי	385
1. חוק נכסי נפקדים - השיהוי בהגשת התביעה מצד המערערים לווה בשינוי לרעה במצבו של המשיב	385
2. על הטוען לשיהוי להוכיח כי התובע ויתר על זכות התביעה או כי עקב השיהוי השתנה מצבו של הנתבע לרעה - סעיף 125(א) לחוק המקרקעין	387
3. זכות הקרן הקיימת לישראל גוברת על זכות יורש מקרקעין למרות היעדר רישום	389
4. תביעה לביצוע בעין על-סמך יפויי כוח ושיהוי	390
5. המשיב לא ויתר על זכותו לתבוע לאכיפת ההסדר	392
6. על-מנת לדחות תביעה בעניין זכות במקרקעין מחמת שיהוי, נדרשים טעמים כבדי משקל	393
7. לא התקיימו שני התנאים ההכרחיים להתגבשות טענת השיהוי	394
8. אין מקום להיעתר למחיקת התובענה על-הסף עקב שיהוי	396
9. חיוב בדמי שימוש	397
10. בהתקיים יחסי נאמנות, תביעת הנהנה כלפי הנאמן אינה מתיישנת	398
11. דיני שיהוי וזכות קניינית	399
12. טענת שיהוי בתביעה לביצוע בעין של מכירת מקרקעין	400
13. ויתור על זכות קניינית	402
14. ביטול הסכם שניתן לו תוקף של פסק-דין - דיירת מוגנת - שיהוי	403
15. מתן סעד מן הצדק בשנית - שיהוי	404
16. סילוק יד - זכות שבדין - לא תישמע טענת שיהוי	405
17. תביעה לסילוק יד בעלת אופי מיוחד הינה תביעת פינוי של בעל כלפי אשתו	407
18. תביעה לפינוי מושכר	408
19. הפסיקה הכירה בכך שמאזן הנוחות נוטה לעיתים קרובות לטובת בעל דין שמבקש שפינויו מדירת מגוריו יעוכב שכן מדובר בצעד קשה ובלתי-הפיך	418

20. אין לומר שפסק-דין המורה על-פינוי בעל דין מדירת מגוריו הוא פסק-דין שחלה עליו חזקת "עיקוב ביצוע אוטומטי".....	421
21. מהראיות עולה כי הנתבע לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח קיומה של זכות בר-רשות ולו גם מכללא ובוודאי שלא קיומה של זכות בלתי-הדירה.....	425
22. הנתבעים אינם יכולים לטעון, מחד גיסא, כי חתמו על הסכם שכירות לפיו ניתנה להם זכות לשכור את הנכס עד שנת 2019, ומאידך גיסא לטעון כי, בניגוד להסכם, ניתנה להם זכות להתגורר בדירה לכל ימי חייהם.....	435
23. מכל מקום ועל-מנת ליצור רשות בלתי-הדירה על המחזיק להוכיח כי קיבל רשות מפורשת להשתמש במקרקעין וכן כי השקיע בהם השקעה ניכרת בהסכמת הבעלים.....	454
24. חובתם של בתי-המשפט ליתן יד למאבק רשויות הציבור גם אם בא במאוחר, מאוחר מאוד - לפינוי פולשים ממקרקעיהן.....	464
25. אין לראות בחלוף הזמן לכשעצמו, ביטוי של הסכמה ויצירת רישיון מכללא, אלא אם מצטרפות אליו נסיבות אחרות.....	469
26. רשות להשתמש במקרקעין יכול שתינתן בהיתר מפורש שניתן על-ידי הבעלים לאחר להחזיק בהם, אך יכול גם שתינתן מכוח התנהגות הבעלים ושתיקה ארוכת שנים מצידם.....	481
פרק ו': מיסים	493
1. קבלת ערעור על החלטת המחוזי לדחות תביעה הנוגעת להנפקת חשבוניות מס בגין שיהוי בהגשתה.....	493
2. במועד הגשת התובענה, התובענה בעניין מס השבח לא התיישנה.....	494
3. כאשר השיהוי נובע מסיבות הקשורות בבעל הדין עצמו או בבא כוחו, כגון תקלה או טעות שניתן היה למנעה מבעוד מועד, הנכונות להאריך את המועד להגשת הערעור מצטמצמת.....	494
4. נראה כי סדרת העסקאות המתוארת תוכננה היטב כדי למזער את החבות במס - דבר שאין בו פסול. ואף אם התחכום האמור יובא בחשבון כנסיבה רלבנטית בהפעלת הסמכות לפי סעיף 107 (ככל שניתן להפעילה), לטעמי עדיין יש מקום להארכת המועד בשל מלכודת הזמנים המובנית בהוראת ההקלה. העוררים פנו למנהל בבקשה לתיקון שומת מס הרכישה תוך חמישה וחצי חודשים לאחר מכירת הדירה בדוסטרובסקי, ולא הייתי רואה בתקופה זו שיהוי השולל את זכאותם המהותית להטבת המס.....	495
5. באלו נסיבות על בית-המשפט לדון בטענת התיישנות כטענה מקדמית?.....	495
פרק ז': בית-דין שרעי - שיהוי	497
פרק ח': בנקאות	499

פרק ט': שונות	501
1. סימני מסחר - דוקטרינת השיהוי במשפט האזרחי מוגבלת למקרים חריגים ונדירים	501
2. בקשה לאישור פסק בוררות כפופה לכללי השיהוי, אך אינה מוגבלת בזמן ואינה מהווה תביעה שיש להחיל לגביה את תקופת ההתיישנות הרגילה	502
3. מחסום דיוני בשל שיהוי	504
4. שיהוי בתקיפת ההחלטה או בהכרזה על בטלותה	505
5. ההבחנה בין השיהוי המינהלי לשיהוי האזרחי	506
6. סבירות הליכי משמעת מבחינת עיתויים עומדת לבחינה מהיבט דיני השיהוי שמקורם במשפט הציבורי, ומדיני ההגנה מן הצדק, השאולים מן המשפט הפלילי	507
7. לעיתים שיהוי של ממש בהעלאת טענת הפסלות יהיה בו כדי לדחות את טענת הנאשם לפסלות בית-המשפט	509
8. השיהוי לא גרם נזק למשיבים	509
9. אין לראות שיהוי מצד המשיבים, שכן פנייתם לבית-המשפט היתה בתכוף לאחר שנודע להם על כוונת המערער	511
10. אגודות שיתופיות - העקרונות החולשים על מניעות ושיהוי במשפט האזרחי	512
חלק ד': שיהוי במשפט הפלילי	515
שער א': כללי	515
פרק א': מבוא	515
פרק ב': הגנה מן הצדק - גלגולה של הלכה	517
פרק ג': שלושת השלבים לבחינת טענת ההגנה מן הצדק	527
פרק ד': הפרשנות המרחיבה לדוקטרינת ההגנה מן הצדק	529
1. הטעמים המורים על מתן פרשנות מרחיבה לדוקטרינת ההגנה מן הצדק, ועל החלתה על יסוד הטענה להפליה פסולה בהעמדה לדין	529
2. על הביקורת המינהלית בפלילים ודוקטרינת ההגנה מן הצדק	530
3. היחס שבין שתי הדוקטרינות, נקודות הממשק ביניהן וגבולות גזרתן	531
4. סיכום ביניים - תחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק במצבי מחדל ורשלנות מצד הרשות	532
שער ב': שיהוי בלתי-סביר בהגשת כתב האישום כעילה להגנה מן הצדק	533
פרק א': כללי	533
פרק ב': הגנה מן הצדק כמכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות וביטול כתב אישום	537

פרק ג': שיהוי בהגשת כתב האישום וגרימת נזק ראייתי	539
פרק ד': אכיפה בדרנית ושיהוי	543
חלק ה': הלכות בתי-המשפט	549
1. בקשת פסלות	549
2. בקשה להארכת מועד להישפט בגין הודעת קנס	549
3. המרכז לגביית חובות - הליכים כנגד החייב	550
4. התקנות החדשות מסמיכות אף הן את בית-המשפט להורות על תיקון כתב טענות בכל עת	550
5. תשלום הוצאות בשל השיהוי הרב והגשת הבקשה	550
6. בקשה להארכת מועד להישפט בגין עבירה של נהיגה במהירות מופרזת	551
7. הבקשה להארכת מועד להישפט הוגשה בשיהוי ניכר מהמועד בו ידע המבקש על הדו"ח	551
8. מאז האירוע ועד היום חלפו קרוב לשני עשורים	552
9. טעם מיוחד המצדיק הארכת המועד להגשת בקשת הביטול	552
10. תליית שלטים בניגוד לחוק	553
11. השיהוי הנטען אינו עומד "בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית"	553
12. טענת השיהוי במשפט המינהלי	554
13. בקשה להארכת מועד להישפט	554
14. גזירת עונשו של הנאשם בתחתית מתחם הענישה - שיהוי בהגשת כתב האישום	555
15. מעשה עשוי	555
16. פיצוי בגין איחור במסירת דירה	556
17. הכרה באירוע כחבלה בשירות	556
18. שאלת השיהוי בעתירה מינהלית	557
19. בקשה לתיקון כתב הגנה	558
20. תביעה לקיום זכות במקרקעין	559
21. עילה נמשכת	559
22. העלאת טענת השיהוי נגועה בחוסר תום-לב מובהק	560
23. הוכחת קיומם של התנאים לקבלת טענת השיהוי	560
24. דחייתו של הליך משפטי מחמת שיהוי תיעשה רק במקרים חריגים	561
25. בקשה למתן צו מניעה זמני	562
26. קידום פרויקט	562
27. קבלת תסקיר - מתן צווי הורות	563
28. שיהוי בהגשת כתב אישום	564

29. גישת בתי-המשפט, בסוגיית תיקון כתבי טענות, לאורך השנים, הייתה ליבראלית. עם-זאת, נקבע כי ההחלטה בדבר תיקון כתב התביעה מחייבת איזון בין מספר שיקולים ובהם: אינטרס מבקש התיקון להעלאת טענה אמיתית אל מול אינטרס המשיב שיריעת הדיון לא תורחב שלא לצורך; השלב הדיוני שבו מוגשת הבקשה; שיהוי אפשרי מצידו של מבקש התיקון בהגשת הבקשה; אינטרס הציבור ביעילות הליכים ואי-הקצאת זמן שיפוטי יקר שלא לצורך והאפשרות כי היעדרות לבקשה תכביד על ההליך ותוביל לסרבולו והארכתו 569.
30. בקשת המבקש מוגשת בשיהוי ניכר ודי בשיהוי זה כדי להביא לדחייתה על-הסף. שיהוי לבד יכול להוות טעם מספיק לדחיית הבקשה להארכת מועד להישפט. המבקש לא נתן כל הסבר המניח את הדעת באשר לשיהוי ומשכך היה מקום לדחות את הבקשה על-הסף 569.
31. אף שהזכרתי שחלפה תקופה של כשנה וחצי בין קרות האסון לבין הגשת כתב האישום מוצא אני להבהיר כי אין בתקופה זו משום "שיהוי" של המאשימה בהינתן מורכבות התיק והיקפו, וודאי לא שיהוי כזה המצדיק הקלה בעונשם של הנאשמים 570.
32. סיום ההליך בהסדר טיעון דיוני תוך הודאת הנאשמים אף מסייע לנפגעי העבירה, ובפרט לאיילין, לקבל פיצוי כספי לא מבוטל במועד קרוב וללא שיהוי. שקלתי גם את חלוף הזמן והתקופה הממושכת בה נתונים הנאשמים בתנאי מעצר, ואת הקושי הנלווה לכך 570.
33. העבירות בענייננו בוצעו על-ידי הנאשם בין השנים 2012-2015, תיק החקירה נפתח בשנת 2020 וכתב האישום הוגש בספטמבר 2023. אני ער לפרקי זמן אלה אך יחד-עם-זאת אני מוצא לנכון לקבוע שאין המדובר בשיהוי ניכר בהגשת כתב האישום ובמיוחד כשמקובלת עליי גישת המאשימה לפיה יש קושי רב בגילוי ואכיפה של העבירות בהן הורשע הנאשם 570.
34. בנסיבות אלה, נראה כי המבקשים התנהלו בעצלתיים ו"לקחו את הזמן", וכבר ביום 18.11.24 הם הבינו מדבריה של המשיבה 1 - או שלפחות היה עליהם להבין - כי היא מתקדמת לטובת תכנון וקבלת אישורים לבניית ממ"ד עבורה בלבד. לפיכך, בקשתם לצו מניעה זמני, אשר הוגשה רק ביום 17.03.25, נגועה בשיהוי 570.
35. כמו-כן, חל שיהוי רב בין מועד אירוע התקיפה הנטען ועד הגעת המערער לישראל וכי המערער לא נתן הסבר מניח את הדעת להשתהות זו 571.

36. בענייננו, בשים-לב לתשתית העובדתית והמשפטית שנפרשה בכתבי הטענות, לא שוכנעתי שענייננו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים סילוק על-הסף. אכן, נוכח עילות הסילוק, בעניין השתק ומניעות, כמו גם בעניין שיהוי ומעשה עשוי, על התובעות יהיה להקים תשתית עובדתית מספקת, לביסוס טענותיהן ובאשר לטענות המשפטיות, בעניין דמי הפיתוח, שוכנעתי לקיים דיון מלא, נוכח מורכבות העניין וטיבן של הטענות, מקום בו נטען להיעדר חוקיות וגביה ביתר, בניגוד לדין וזאת, בטרם תינתן הכרעה בעניין.....571

37. טענותיה העובדתיות של הנתבעת לא הוכחו בצורה כלשהיא. בין היתר, לא הוכחה טענתה המקדמית של הנתבעת, כי עצם הגשת התביעה במועד שבו היא הוגשה, לעומת מועד עבודתם של התובעים, פגע בה בצורה כלשהיא במישור הראייתי, ובכל הקשור להוכחת טענותיה. אנו קובעים כי טענת הנתבעת לגבי נזק ראייתי ולגבי שיהוי, נטענה על דרך הסתם וללא כל פירוט, וכי דינה להידחות. מנגד, יש לזכור כי מדובר בעובדים מוחלשים, אשר אינם שולטים בצורה מלאה ושלמה בשפה העברית. התובעים אף הסבירו היטב את מועד הגשת התביעה על ידם ולא מצאנו כל פסול בטענותיהם.....571

38. אני מוצא לדחות את העתירה על-הסף גם עקב שיהוי. בעתירה מתקיימים שלושת היסודות שיש לבחון לצורך החלטה אם קמה טענת שיהוי המצריכה סילוק על-הסף - שיהוי אובייקטיבי, שיהוי סובייקטיבי ופגיעה בשלטון החוק.....572

39. המבקשים לא סתרו את הטענה להדבקת צווי ההריסה על המבנים, הם לא סתרו את חזקת המסירה של צווי ההריסה ולא נתנו הסבר לשיהוי המאוד גדול בהגשת הבקשות לביטול צווי ההריסה.....572

40. גם מבלי להתייחס לחזקות העומדות לצידה, הנתבעת הוכיחה כי פעלה בשקידה לגביית הקנסות שהושתו על התובע, בהתחשב גם בתקופה בה היה התובע מצוי בהליכים של פשיטת רגל (וניתן בעניינו צו כינוס). פעולותיה של הנתבעת לגביית הקנסות עולים בקנה אחד עם הנדרש מרשות מקומית על-פי דין על-מנת שלא להיתקל במחסומי ההתיישנות או השיהוי.....572

41. על כך יש להוסיף כי המבקש לא גילה כל עניין בדיון שהתקיים, על-אף שהיה מודע לקיומו, ולא טרח לבדוק מה נקבע בהיעדרו בדיון; פנייתו לבית-המשפט לצורך ביטול פסק-הדין, לאחר כשנתיים וחצי (מעל שנתיים וארבעה חודשים במועד הגשת הבקשה המקורית, ומעל שנתיים וחצי במועד הגשת הבקשה המתוקנת), נעשתה בשיהוי משמעותי ולא מוסבר.....572

42. כך, ולצד נסיבות ביצוע העבירה ומידת ההתרשלות, נלקחה בחשבון בחירת הנאשמות ליטול אחריות על ההתרשלות שהובילה למוות הטרגי, ולהביע צער וכאב על כך. כמו-כן, נלקח בחשבון השיהוי הניכר בהגשת כתב האישום, שלא ניתן לו הסבר, דבר שאך מתחדד לאחר שנשמעו חלק מהראיות ועלה כי החקירה העיקרית הייתה קצרה למדי. בנוסף, נלקחה בחשבון גם עמדת משפחת המנוח להסדר הטיעון.....573.